

מאימתי פרק ראשון ברכות

יא

עין משפט
נר מצוה

גמ' בשבטך בדיק פרט לעוסק במלוה. לקמיה מפרש מאי משמע: ובלכתך בדרך פרט לחתן. ואע"ג דחתן נמי עוסק במלוה הוא לי לאו קרא יתירה לא נפקא לן מקרא קמא דכיון דעוסק במלוה לא כתיב בקרא בהדיא אלא מיעוטא בעלמא הוא דקא דרשינן מדיק וממעטין מינה עוסק במלאכת מלוה תורה אור

[בשרי ובבשר
מן תמן להיות]

לקמן דף טו.
סוכה דף כה.

[ע"י תוספות
לקמן דף טו:]

לקמן דף טו:
סוכה דף כה.
מ"ק ד' טו.
כתובות דף ו'
שמות פ"ו

תוספתא פ"א
פסרי פרשת
ואחתן

סוכה דף ג'
זכ"ה טו
דף יג'

[שנת כט:
ושם נסמן]

גמ' בשלמא ב"ה קא מפרשי מעמיהו ומעמא דב"ש אלא ב"ש מ"ש לא אמרי כב"ה אמרי לך ב"ש א"כ נימא קרא *בבקר ובערב מאי בשבך ובקומך בשעת שכיבה שכיבה ממש ובשעת קימה קימה ממש וב"ש האי ובלכתך בדרך מאי עביד ליה הווא מבעי ליה *לכדתניא בשבטך בבידך פרט *לעוסק במצוה ובלכתך בדרך פרט לחתן מכאן אמרו *הכונס את הבתולה פטור ואת האלמנה חייב מאי משמע אמר רב פפא כי דרך מה דרך רשות אף כל רשות מי לא עסקין דקא אויל לדבר מצוה ואפילו הכי אמר רחמנא לקרי אם כן לכתוב רחמנא בשבת ובלכת מאי בשבטך ובלכתך בשבת דידך ובלכת דידך הוא דמחייתך הא דמצוה פטירת *אי הכי אפילו כונס את האלמנה נמי האי טריד והאי לא טריד אי משום טרדא אפילו טבעה ספינתו בים נמי וכי תימא ה"נ אלמא א"ר אבא בר זבדא אמר רב *אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה *ה"ן מן התפילין שהרי יחזקאל נאמר בהם פאר שנאמר *פארך חבוש עליך חתם טריד טרדא דמצוה הכא טריד טרדא דרשות *א"ב *ש"ה הווא מבעי ליה פרט לשלוחי מצוה וב"ה אמרי ממילא ש"מ דאפילו בדרך נמי קרי: ת"ר בה"א עומדין וקורין יושבין וקורין ומטין וקורין תולבין בדרך וקורין עושין במלאכתן וקורין *ומעשה רבוי ישמעאל ור' אלעזר בן עזריה שהיו מסובין במקום אחד והיה ר' ישמעאל מוטה ור' אלעזר בן עזריה זקוף כיון שהגיע זמן קריאת שמע הטה רבי אלעזר וזקף ר' ישמעאל אמר לו רבי אלעזר בן עזריה לר' ישמעאל ישמעאל אחי אמשול לך משל למה הדבר דומה משל לאחד שאומרים לו זקנד מגודל אמר להם יהיה כנגד המשרתים אף כך אתה כל זמן שאני זקוף אתה מוטה עכשיו כשאני הטהי אתה זקפת אמר לו אני עשיתי בדברי ב"ה ואתה עשית בדברי ב"ש ולא עוד אלא שמא יראו התלמידים ויקבעו הלכה לדורות מאי ולא עוד וכי תימא בית הלל נמי אית להו מטין ה"מ דמטה ואתא מעיקרא אבל הכא כיון דעד השתא הוית זקוף והשתא מוטה אמרי ש"מ כב"ש סבירא ליה שמא יראו התלמידים ויקבעו הלכה לדורות. תני רב יחזקאל עשה כדברי ב"ש עשה כדברי ב"ה עשה רב יוסף אמר *עשה כדברי ב"ש לא עשה ולא כלום *דחנן מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית ב"ש פוסלין וב"ה מכשירין אמרו להם ב"ה לב"ש מעשה שהלכו זקני ב"ש וזקני ב"ה לבקר את ר' יוחנן בן החרונית מצאוהו שהיה ראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית ולא אמרו לו כלום אמרו להם *משם ראה אף הם אמרו לו א"כ היית נוהג לאקיימת מצות סוכה מימך רב נחמן בר יצחק אמר עשה כדברי בית שמאי חייב מיתה

[ברכות]

Berachot Tom I.

זהם פאר. פרש"י ואכל משולל בעפר קרט ואין כלה לתת פאר תחת אפר וא"ת ולמה לי הכי טעמא חיפוק ליה מדאמר ליחזקאל פארך חבוש עליך מכלל דלכולי עלמא חסור. ותימן השך מקולי לדרך טעמא של רש"י כי היכי דלא נילף שאר מלות מהפילין מקל וחומר. א"כ לריך טעמא דרש"י לחייבו בתפילין לאחר יום ראשון דלא שייך משולל בעפר קרט אלא ביום ראשון דוקא: **תני** רב יחזקאל עשה כבית שמאי עשה ורב יוסף אמר עשה כב"ש לא עשה ולא כלום. וא"ת פשיטא דאין הלכה כמותן. וי"ל הוילי ור"ב מחמירין על האדם שפי מזה"ל לא שייך לומר פשיטא. דהא דעשה כב"ש לא עשה ולא כלום היינו היכא דב"ש מקילין ור"ב מחמירין אבל הכא דב"ש לא פסלי ב"ה דברי ב"ש. אבל תימא א"כ מה מיייתי מסוכה כו' לא קיימת מלות סוכה כו' ופירש"י דכי היכי דמי שעשה כב"ה לא עשה ולא כלום לב"ש אף העושה כב"ש לא עשה ולא כלום לב"ש ומאי קא מדמה הכס פסלי ב"ש לגמרי מה דמוכרי ב"ה. אבל הכא קרא קרית שמע כב"ש אליבא דב"ה ולא. ע"כ פירש הר"ר שמעיה דקא מדמה הכי מדקאמר לא קיימת אע"ג דמן הרין ילא שהרי בראשו ורובו בסוכה אינו חסור אלא גזירה שמה ימשך אחר שלחנו. כה"ג גבי ק"ס אע"ג דמן הרין ילא. דדיעבד כיון דלכ"ה אין נכון כדאיתא במתניתין כדאי הוית לחוב בעמך. אס עשה כב"ש לב"ה לא עשה ולא כלום [וע' תוספות סוכה ג' ד"ה דחמך]:

אחת ארוכה ואחת קצרה. פירש רש"י ארוכה אחת ואמונה. קצרה השכיבנו. ותימה דהשכיבנו נמי ארוכה הרבה ודעת מדלא קא חשיב לה בתוספתא בהדי הקצרות. ועוד פעמים שמאריכין הרבה בתוספת כמו אור יום הקץ. ועוד אחת ואמונה פעמים שמקצרין בה מאד כדאמרין לקמן למ"ד אין אומרים פרשת נזית כלילה הוא קא מסיים מוידם אמתו לך שהולחתו ממלרים וכו' צפרק היה קורא (לקמן י"ד ע"ב) וגרסא לר"ת דהכל קאי (ד' בלחמא ואמונה אחת ארוכה ואחת קצרה כלומר בין ואריך בה בין יקצר בה דלגמון. וכן אשכחנא הכס (יבמות ד' מ"א). אחת ארוכות ואחת נשואות אחת בסולות ואחת בעולות: **מקום** שאמרו לקר. כגון צברכת פירות וצברכת המנות אין לו להאריך: ורצון

גב ד' מ"י פ"א מהלכות
ק"ס הלכה א' ס"ג
ע"י י"ט ע"ש א"ח
ס"ט נ"ט וס"ט ר"ו
ס"ט א':

גב ד' מ"י פ"א מהלכות
ק"ס הלכה א' ס"ג
ע"י י"ט ע"ש א"ח
ס"ט נ"ט וס"ט ר"ו
ס"ט א':

גב ד' מ"י פ"א מהלכות
ק"ס הלכה א' ס"ג
ע"י י"ט ע"ש א"ח
ס"ט נ"ט וס"ט ר"ו
ס"ט א':

רב נסים גאון
והא אפר רב אבא בר
ובדא אפר רב אבל
חייב בכל מצו' האמור'
בתורה חזן מן התפילין
פסני שנאמר כהן פאר
בש' ואלי מלחין במועד
(דע"י) רש"י אבל אפר
לחני תפילין שדאמר
לוח רחמי' ליחזקאל
(יחזקאל כד) אפר חבוש
עליך מכלל דבתי עלמא
אפרי ובסוף פרק חוקת
(כ"ז דף ס') כן דרשינן
על ראש שחתי אפר
(י' יצחק זה אפר מלח)
שבראש חתנים בעא
מינה רב פפא חיבא
מנה ליה אפר ליה
במקום תפילין שנאמר
(ישעיה ס"א) לישם לאבלי
ציון לתת להם אפר
תחת אפר מיכן למדנו
שהתפילין נאמר כהן
פאר:

גהות הב"ה
(א) גמ' טריד טרדא
דרשות (ב) א"כ אמרי וכו'
נמי קרי' תלמי' וכו'
ס"א וכו' ס"א ס"א
בשבטך בדיק ובלכתך
בדרך נמי לי ש"מ ותיבת
וכ"ש הווא מבעי ליה
פרט לשלוחי מטין נמקט:
(ג) שם בדרך וקורין
טוסקין במלאכתן:
(ד) רש"י ד"ה אלמא
וכו' למא אפר אכל אפי"ס
שטורד: (ד) תר"ה אחת
וכו' דהכל קאי לאחת: